

Ägarstyrning i Region Västerbotten

Sammanfattning

Grundläggande för all offentlig verksamhet är att den syftar till att skapa nytta för staten/regionen/kommunen, och dess medborgare. Inledningsvis kan konstateras att utgångspunkten för offentlig verksamhet inom kommun och landsting är att den i regel är skattefinansierad och bedrivs i förvaltningsform. Sedan länge bedrivs dock offentlig verksamhet även i bolagsform. För att utforma en ändamålsenlig ägarstyrning, är det nödvändigt att klara ut varför vissa verksamheter bedrivs i bolagsform istället för förvaltningsform.

Det kan finnas olika anledningar till att välja att bedriva offentlig verksamhet i bolagsform. Det kan handla om motiv som syftar till att effektivisera verksamheten, korta beslutsgången och ge verksamheten andra förutsättningar att kunna utveckla verksamheten jämfört med att bedriva verksamhet i förvaltningsform. Det kan handla om att tydliggöra organisationen för en avgränsad del av verksamheten genom att kunna avgränsa ekonomi, resurser och beslutsmandat exempelvis. Organisering av verksamhet i bolagsform kan vara motiverat av en ekonomisk rationalitet, där bolagsformen gör det möjligt att låta eventuella överskott gå tillbaka till verksamheten för att kunna användas för underhåll och investeringar. Offentlig verksamhet som bedrivs i bolagsform får som huvudregel inte drivas i syfte att gå med vinst. Det kan även finnas underliggande motiv som handlar om att underlätta för samverkan med andra aktörer (både offentliga och privata), där parterna binds av ett starkare åtagande jämfört med exempelvis samverkansavtal.

Den möjlighet till politiskt beslutade omprioriteringar som möjliggörs när verksamhet bedrivs i förvaltningsform som kommer till uttryck i att en förvaltning ska effektuera nämndens beslut, saknas i det kommunala bolagets vardag. När ett offentligt bolag är bildat, kan ägaren styra över den verksamhet som bedrivs i bolag i begränsad omfattning. De formella verktyg som finns till förfogande är förutom bolagsordning framförallt ägardirektiv, ägarrepresentant vid årsmöten samt val till styrelse. Styrelsen ska förhålla sig till bolagets bästa i sina överväganden. Motiven för att bedriva viss verksamhet i bolagsform, blir därför viktiga för utformningen av ägarstyrning.

I bilaga redogörs för tre huvudalternativ för att organisera ägande i kommunala bolag. En ändamålsenlig ägarstyrning kan tillgodoses i framförallt två av alternativen, dock utifrån två delvis skilda ändamål med ägarstyrningen. Vilket alternativ som är lämpligast, är avhängigt av i hur stor utsträckning bolagen ska separeras från övrig verksamhet och vara en "egen" del av Region Västerbottens samlade verksamhet, och i vilken omfattning som tankar om en aktiv ägarstyrning där berörda nämnder ska ges en tydligare roll i samordning mot övrig verksamhet ska vara bärande för valet av organisering. Underlag överlämnas till regionstyrelsen via regionstyrelsens arbetsutskott för beslut om inriktning för fortsatt beredning.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen uppdrar till regiondirektör att bereda inför beslut om ägarstyrning i Region Västerbotten enligt alternativ XX.

Bedömda resultat och konsekvenser

Beroende av inriktning för den fortsatta beredningen, kommer resurser att behöva omfördelas för att stärka de organisatoriska förutsättningarna för en ändamålsenlig ägarstyrning. De olika alternativen bedöms kräva tillförande av resurser i varierad omfattning.

Ersätter beslutet ett tidigare/annat beslut?

Hänvisa till om ett tidigare beslut berörs/ersätts.

Resurser och finansiering

Redogör för finansiering och vad som ska finansieras, tex tjänster, utrustning etc.

Bilagor

Skrivelse

Beslut expedieras till

Ange, om möjligt, vilka verksamheter/funktioner som berörs av beslutet.